

59 השעיר, השורֶפֶן לפרים ולשעירים ולפרה, וְהַמִּזְבֵּיִן לפרים
60 ולשעירים מן העזרה, כל אחד מאלו מְטַמֵּא בְּגָדִים, וְהֵן עֲצָמוֹן,
61 הפרים והשעירים והפרה והשעיר המשתלח, אִין מְטַמֵּאִין בְּגָדִים
62 שנגעו בהם, אֲבָל מְטַמֵּאִין אוֹכְלֵיֶן וּמִשְׁקֵיֶן שנגעו בהם, דְּבָרֵי רַבִּי
63 מאיר. וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים, פָּרָה אדומה וּפְרִים ושעירים הנשרפים
64 מְטַמֵּאִין אוֹכְלֵיֶן וּמִשְׁקֵיֶן שנגעו בהם, שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח אִינוֹ מְטַמֵּא
65 את המשלח, מִפְּנֵי שֶׁהוּא (-השעיר) חַי, וְהָיִ אִינוֹ מְטַמֵּא אוֹכְלֵיֶן
66 וּמִשְׁקֵיֶן, שאִין טומאה לחי כלל.
67 הגמרא מבררת את טעמיהם של רבי מאיר וחכמים. מקשה הגמרא:
68 בְּשִׁלְמָא לְרַבִּי מֵאִיר, מוּבֵּטַת עֵדְתוֹ שְׁכוּלָם מִטַּמְאִים אוֹכְלִים וּמִשְׁקִים,
69 בְּדִתְנָא דְרַבִּי (-כאמור בברייתא שנשנתה בבית מדרשו של) רַבִּי
70 יִשְׁמַעְאֵל, דְּתַנָּא דְרַבִּי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, נאמר בתורה (ויקרא יא לו-לח) וְכִי
71 יִפֹּל מִנְבִלָתָם עַל כָּל זֶרַע וְזֶרַע אֲשֶׁר יִזְרַע טְהוֹר הוּא, וְכִי יִתֵּן מִים עַל
72 זֶרַע וְנִפֹּל מִנְבִלָתָם עָלָיו טָמֵא הוּא לְכָם, שנבלת שרץ אינה מטמאת
73 זרעים אלא אם כן נפלו עליהם מים קודם לכן, ודין זה בכל מאכל,
74 וכתבה התורה זרעים לדרוש מה זרעים שאִין סוֹפֵן לִיטְמָא טוּמְאָה
75 חַמּוּרָה וְטוּמְאָה הַמִּטְמָאת אִדם וּבְגָדִים, וְצִרִיבֵיֶן הַכֶּשֶׁר, שיפלו
76 עליהם מים ולאחר מכן שתגע בהם טומאה וכגון שרץ, אִף כֹּל
77 הדברים שאִין סוֹפֵן לִיטְמָא טוּמְאָה חַמּוּרָה, צִרִיבֵיֶן הַכֶּשֶׁר, נתינת
78 מים ומגע טומאה, בכדי לטמא, וְצִרְתָּה מִכֹּל אֵלּוֹ נִבְלַת עוֹף מְהוּר,
79 שְׁפוֹפָה לִיטְמָא טוּמְאָה חַמּוּרָה, שהאוכלה מטמאה אדם ובגדים, וְעַל
80 כֵּן אִין צִרִיבָה הַכֶּשֶׁר בכדי לטמא אוכלים ומשקים, כלומר שאוכלים
81 ומשקים הנוגעים בנבלת עוף טהור טמאים, ואפילו לא נגעו בה
82 טומאה אחרת וגם לא באו עליה מים. וכיון שפרה ופרים ושעיר
83 המשתלח סופם לטמא טומאה חמורה, שהמתעסקים בהם נטמאים,
84 על כן אינם צריכים הכשר טומאה, ואף אינם צריכים להיות ראויים
85 לקבלת טומאה, ומטמאים בהיותם בעלי חיים וכגון שעיר המשתלח,
86 אף שאִין בעלי חיים מקבלים טומאה.
87 אֲלָא לְרַבְנָן שפרה ופרים ושעירים מטמאים אוכלים ומשקים, אך לא
88 שעיר המשתלח, קשה ממה נפשך, אִי אֵית לְהוּ - אם הם סוברים מה
89 דִּתְנָא דְרַבִּי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, שכל שסופו לטמא טומאה חמורה מטמא
90 טומאה קלה, אֲפִילוֹ שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח יטמא טומאה קלה, וְאִי לִית
91 לִיהֵ אֵת דְּבַרֵי תַנָּא דְרַבִּי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, אֲפִילוֹ פָּרָה אדומה וּפְרִים
92 הנשרפים מְנַלְן - מדיכן למדו שהם מטמאים.
93 מתרצת הגמרא: כִּי אֲתָא - כאשר בא רַב דִּימֵי מארץ ישראל, אֲמַר,
94 אֲמַרִי בְּמַעְרְבָא (-אומרים בארץ ישראל שהיא ממערב), כוונת רבי
95 ישמעאל היא שכל שאִין סופם לטמא טומאה חמורה צִרִיבֵיֶן הַכֶּשֶׁר
96 טוּמְאָה (-להיטמא) מְקַוֵּם אַחַר, כלומר שיגעו בדבר טמא, וכל
97 שסופם לטמא טומאה חמורה אינם צריכים שיטמאום דבר אחר,
98 אלא הם טמאים מעצמם. ואִין כוונתו לומר שאם סופו לטמא טומאה
99 חמורה טמא אף בלא שיהיה ראוי לטומאה, שודאי צריך שיהיה ראוי
100 לטומאה, ובעלי חיים אינם ראויים לטומאה, ועל כן אִין שעיר
101 המשתלח מטמא.
102 הגמרא דנה מאימתי הם מטמאים טומאה קלה: בְּעֵי רַבִּי אֱלֵעָזָר,
103 פְּרִים ושעירים הנשרפים, מְהוֹ שִׁיטְמָאוֹ אוֹכְלֵיֶן וּמִשְׁקֵיֶן בְּפָנִים
104 העזרה בְּדִין טומאתם מִבְּחוּץ לעזרה ששם הם מטמאים אוכלֵיֶן
105 ומשקֵיֶן. האם נאמר שְׁחֹפְסֵי יִצְיָאָה בְּמַחֲסֵי מַעֲשֵׂה דְמֵי (-נחשב),
106 שאִין להחשיבם כבר עתה כמי שסופם לטמא טומאה חמורה, שהרי
107 כדי שיטמאו טומאה זו הם מחוסרים מעשה, והיא היציאה, וכיון
108 שלא הגיעו עדיין לטמא טומאה חמורה לא יטמאו טומאה קלה, אִו
109 שְׂמָא לֹא נחשיב מחוסר יציאה כמחוסר מעשה, והם נחשבים עתה
110 כמי שסופם לטמא טומאה חמורה ומטמאים מיד בטומאה קלה.
111 בְּתַר דְּבִעְיָא תַרְדֵּי פְּשֻטָּה - לאחר שנטפח רבי אלעזר שב והכריע,
112 מְחֹפֵר יִצְיָאָה בְּמַחֲסֵי מַעֲשֵׂה דְמֵי, ואינם מטמאים טומאה קלה
113 בפנים.
114 ספק בענין זה אודות נבלת עוף טהור: בְּעָא מִינֵיהּ רַבִּי אֲבָא בַר
115 שְׁמוּאֵל מְרַבִּי חֵיָא בַר אֲבָא, נִבְלַת עוֹף מְהוּר לְרַבִּי מֵאִיר, מְהוֹ
116 שִׁיטְמָאוֹ בְּנוֹעַ בְּשִׁיעוֹר בְּיַת מְנַמְנו, ומשום שסופו לטמא טומאה

1 בְּתַר רֹב אֲבָר שְׁבַחוּ שְׂדֵינָן לִיהֵ-וּמִשְׁיִיכִים אוֹתוֹ, וְהָא נִפְק לִיהֵ
2 - וכיון שנחשב שכולו בחוץ, נמצא שרוב הבהמה בחוץ, ונטמאים
3 המתעסקים בה, אִו דְּלִמָּא בְּתַר בְּהֵמָה שְׁחִיבָה בְּחוּץ וְחִיבָה בְּפָנִים
4 שְׂדֵינָן לִיהֵ, שחלקו שבחוץ הרי הוא בחוץ וחלקו שבפנים הרי הוא
5 בפנים, ואִין מִמְנָה אֵלּא חִצֵי בְּחוּץ ואִינָה מִטְמָאת. מסיקה הגמרא:
6 תִּיקוּ.
7 נוסח אחר: רַבָּה בַר רַב הוֹנָא מְתַנִּי לֵהּ (-שנה) ספק זה בְּגַבְרֵי -
8 באנשים ולא בפר או בשעיר, ומדובר בְּמַתְעַסְקִין בֹּו להוציאו מַשְׁפָּה
9 בְּנֵי אֲדָם, שלשה מהלכים לפניו ואוחזים בראש המוט ושנים אחריו
10 ואוחזים בסוף המוט, וְנִפְקוּ תְלָתָא וּפְשׁוּ לְהוֹ תַרִּי - ויצאו שלשה
11 מן העזרה ושנים עדיין בפנים, מֵאִיר, האם בְּתַר (-אחר) רֹב
12 הַמַּתְעַסְקִין אֱוִלִּין (-הולכים), וכיון שרובם יצאו כאילו יצאו כולם
13 ונטמאים גם אלו שבפנים, אִו שְׂמָא בְּתַר הַבְּהֵמָה אֱוִלִּין, כלומר
14 שאִין הולכים אחר הרוב אלא בבהמה ובאופנים האמורים לעיל,
15 הרוב המתעסקים אינו מעלה או מוריד. מסיקה הגמרא: תִּיקוּ.
16 ספק רביעי, לגבי טומאת בגדים בפרים ושעירים שיצאו וחזרו: בְּעֵי
17 רַבִּי אֱלֵעָזָר, פְּרִים ושעירים הנשרפים שִׁנְשָׂאוֹ אוֹתָם וּצִיָּאוֹ מהעזרה
18 וְחָזְרוּ לְתוֹכָהּ, מְהוֹ דִּינָם שֶׁל אֵלּוֹ שִׁנְשָׂאוֹם מהעזרה, האם הם טמאים
19 או לא. מִי אֲמַרִינָן בִּין דְּנִפְקֵי לְהוֹ אִיטְמוּ לְהוֹ - כיון שיצאו נטמאו,
20 ואף שחזרו לעזרה לא פקעה טומאתם, אִו דְּלִמָּא בִּין דְּחָזְרוּ הַדּוּר
21 - כיון שחזרו לעזרה כאילו לא יצאו ואינם טמאים.
22 הגמרא דנה האם אפשר לפשוט את הספק ממשנתנו: אֲמַר רַבִּי
23 אֲבָא בַר מִמְל, תָּא שְׁמַע, שִׁנְיָנוּ בְּמִשְׁנֵינוּ, הִיוֹ סוֹבְלֵיֶן אוֹתָן ו-את
24 הפרים והשעירים) בְּמִזְבֵּיֶן, הָרֵאשׁוֹנִים יִצְאוּ חוּץ לְחֹמַת הָעֵזְרָה
25 וְהָאֲחֵרוֹנִים לֹא יִצְאוּ, הָרֵאשׁוֹנִים יִצְעָאוּ חוּץ לְחֹמַת הָעֵזְרָה
26 מְטַמֵּאִין בְּגָדִים, וְהָאֲחֵרוֹנִים אִין מְטַמֵּאִין בְּגָדִים עַד שִׁיִּצְאוּ. אומרת
27 הגמרא: וְאִי סְלָקָא דְעֵתָךְ לומר שִׁבִּין דְּנִפְקֵי לְהוֹ אִיטְמוּ - שאם
28 יצאו וחזרו נטמאו היורצים ואינם חוזרים ונטהרים, גַּם הִנֵּךְ דְּאִיָּא
29 גִּוְאִי לִיטְמָא - אלו שעדיין הם בעזרה יטמאו, שהלא היציאה תלויה
30 בפר עצמו ולא בנושאו, וכיון שהפר יצא, למדו לא יטמאו גם אלו
31 שבפנים. אלא על כרחק שמה שאינם טמאים הוא משום שאפילו
32 כשנטמאו, אם חזרו ונכנסו חוזרים ונטהרים, ומשום כך אלו שבפנים
33 אינם טמאים שהרי הם כמי שיצאו וחזרו, ונפשט ספיקו של רבי
34 אלעזר.
35 דוחה הגמרא: אֲמַר רַבִּינָא, וְתַסְבְּרָא - וכי מוסברת הוכחה זו, הלא
36 אי אפשר לומר כלל שהנמצא בעזרה שלא יצא יטמא, שהרי בכדי
37 להטמא תָּא בְּעֵינָא - צריך להתקיים מה שאמרה תורה לנטמא
38 בהוצאת הפר (ויקרא טו בח) וְאֲחַר יָבֵא אֶל הַמַּחֲנֶה, וְלִיָּבֵא - ואִין זה
39 מתקיים במי שעדיין במחנה (בעזרה). נמצא שטעמה של המשנה
40 שהאחרונים טהורים אינו משום שהרי הם כמי שחזרו, אלא משום
41 שאינם יכולים להטמא כל עוד הם בפנים, על אף שהפר כבר יצא.
42 הגמרא מבארת באופן אחר את ספיקו של רבי אלעזר. מבררת
43 הגמרא: אֲלָא רַבִּי אֱלֵעָזָר שִׁנְשָׂאוֹ בִּיצְאוֹ חוּצוֹ, הִיבֵי בְּעֵי לֵה -
44 כיצד נסתפק בדבר, שהלא ודאי אם יצאו וחזרו לא נטהרו, ומדוע
45 היינו סבורים לומר כן. ואִין לומר שהספק הוא לענין אלו שמוציאים
46 את הפר בשניה, האם הם מטמאים בגדים גם כשהם בעזרה, שמאחר
47 שכבר יצא פעם אחת יש להחשיבו כמי שנמצא בחוץ. שכן גם בזה
48 אִין להסתפק, שהרי ודאי שאינם נטמאים, משום שכיון שהם בפנים
49 אִין מתקיים בהם וְאֲחַר יָבֵא אֶל הַמַּחֲנֶה, כאמור.
50 אלא ספיקו בְּגוֹן דְּנִפְקֵי לְהֵ בְּבִקְוֵלֵי - שעומדים נושאי מבחוץ
51 ומחזיקים במקלות את הפר הנמצא בפנים, שכיון שהם בחוץ ראויים
52 הם להטמא, אלא שנטפח האם הפר ראוי לטמא, שאפשר לומר
53 שכיון שחזרו ונכנסו והוא בפנים אינו טמא, ככל פר שעדיין לא יצא,
54 או שְׂמָא מאחר שכבר יצא אִין חזרתו חזרה, והוא מטמא את נושאו
55 [באופן שהם בחוץ, וכאמור] גם כשהוא בפנים.
56 כל ארבעת הספיקות שהובאו בסוגיא, לא נפשטו.
57 ברייתא אודות טומאת הפרים והשעירים עצמם: תַּנּוּ רַבְנָן, פְּרִים
58 ושעירים הנשרפים, וּפְרָה אדומה, וּשְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח, הַמִּשְׁתַּלַּח את

המשך ביאור למס' זבחים ליום שלישי עמ' א

לפני שנשחט דינו להקבר עם עורו, דהיינו שעורו אסור בהנאה, ומשמיע רבי עקיבא, שבכור שנשחט במומו ואחר ההפשט נמצא שהיה טריפה, ואם כן דינו להקבר, מכל מקום העור מותר בהנאה שכן הטריפה הוכרה רק לאחר ההפשט, ודין זה דומה לדינו של רבי חנינא, שקרבן שהופשט ונזרק דמו ואז נמצא טריפה, עורו מותר לכהנים. ודין זה אינו נכלל בדברי רבי חנינא שדיבר רק על קדשים שנזרק דמם במקדש, ואם כן חידושו של רבי עקיבא הוא, שגם בכבור בעל מום בגבולין השחיטה מתירה את עורו אם נמצא טריפה לאחר הפשט.

הגמרא מבארת כיצד נפסקה ההלכה במחלוקת במשנתנו: **אָמַר רַבִּי חֲנִינָא בְּרַ אָבָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הַלֵּכָה בְּרַבִּי עֲקִיבָא, שֶׁבְכוּר בְּעַל מוּם שֶׁנִּשְׁחַט וְנִמְצָא טְרִיפָה, עוֹרוֹ לְכַהֲנִים, וְאִף רַבִּי עֲקִיבָא לֹא אָמַר שְׁעוֹרוֹ לְכַהֲנִים אֲלֵא בְּשֶׁהֲתִירוּ מוּמָהּ - שֶׁבִּדְק מוּמוֹמָה אֵת הַמוּם וְאָמַר שֶׁזֶהוּ מוּם קָבוֹעַ, שְׁמוֹתָ לְשׁוֹט עֲלִיוֹ אֵת הַבְּכוּר. אֲבָל אִם לֹא הִתִּירוּ מוּמָהּ, לֹא אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא שְׁעוֹרוֹ לְכַהֲנִים, שֶׁהִי שְׁחִיטתוֹ פְּסוּלָה הִיא, שֶׁאֲסוּר לְשׁוֹט בְּכוּר עַד שְׁוִידוּעַ שִׁישׁ בּוֹ מוּם קָבוֹעַ.**

הגמרא מסיקה שלא כדבריו: **וְהִלְכְתָּא בְּבְרַבִּי חֲכָמִים חֲחוּלָקִים עַל רַבִּי חֲנִינָא, וְסוֹבְרִים שֶׁאִם הָיָה מוּם בְּקִדְשֵׁי לִפְנֵי הַהֶפְשֵׁט, אִף שֶׁהוּבַר הַמוּם רַק לְאַחַר הַהֶפְשֵׁט, מִכַּל מְקוֹם שׁוֹרְפִים אֵת הָעוֹר. וְאִם כֵּן, אֵין הֵלְכָה לֹא כְּרַבִּי חֲנִינָא וְלֹא כְּרַבִּי עֲקִיבָא. (בְּשֵׁר בְּקִבּוּרָה וְהָעוֹר בְּשֵׁרִיפָה).**

משנה

המשנה עוסקת בחטאות הפנימיות, ומפרטת את מקום שריפת בשרן ופרטי דין טומאת בגדים של העוסקים בהן.

פְּרִים הַנִּשְׂרָפִים, וְהֵם פֶּר כַּהֵן מִשִּׁיחַ וּפֶר הָעֵלֶם דָּבָר שֶׁל צִיבוֹר וּפֶר כַּהֵן גָּדוֹל בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים, וְשְׁעִירֵים הַנִּשְׂרָפִים, וְהֵם שְׁעִירֵי עֲבוּדָת כּוֹכָבִים וְשְׁעִירֵי הָעַם בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים, שֶׁבִּשְׂרָם שֶׁל כָּל אֱלוֹ אִינוּ נֹאכַל כְּשֶׁאֵר חֲטָאוֹת אֵלָּא דִּינוֹ לְהִשְׂרֹף, בְּזִמְנֵן שֶׁהֵן נִשְׂרָפִין בְּמִצְוֹתָן, נִשְׂרָפִים בְּבֵית הַדָּשָׁן שֶׁהִיא מִחוּץ לִירוּשָׁלַם, וּמִטְמְאִין אֵת הַבְּגָדִים שֶׁל הָעוֹסְקִים בָּהֶם. וְאִם אֵינֵן נִשְׂרָפִין בְּמִצְוֹתָן, מִשּׁוּם שֶׁנִּפְסְלוּ וּבִטְל דִּין שְׂרִיפָתָם, נִשְׂרָפִין כְּכָל קִדְשִׁים שֶׁנִּפְסְלוּ, וּמְקוֹם שְׂרִיפָתָם הוּא בְּבֵית הַבִּירָה בְּמִקוֹם בּוֹ שׁוֹרְפִים פְּסוּלֵי קִדְשִׁים, וְאֵינֵן מִטְמְאִין אֵת הַבְּגָדִים שֶׁל הָעוֹסְקִים בָּהֶם, שֶׁלֹּא נֹאמְרוּ דִּין שְׂרִיפָה מִחוּץ לְשִׁלּוּשׁ מַחֲנוֹת וְדִין טוֹמֵאת בְּגָדִים אֵלָּא כְּשֶׁהֵם כְּשִׁירִים וְלֹא כְּשֶׁהֵם פְּסוּלִים.

הָעוֹר בְּפָנָי עֲצָמוֹ ולכן שורפים קרבן שנפסל קודם זריקה, ואם כן שורפים את העור בפני עצמו (שהרי כבר הופשט), ומדוע אמר רבי חנינא שאין שורפים עור מופשט. מתרצת הגמרא: **רַבִּי חֲנִינָא בְּרַבִּי קְבִירָא לִיָּה - הוּא סוֹבֵר, וְלִדְעוּתוֹ אֲכַן אֵין שׁוֹרְפִים אֵת הָעוֹר בְּאוֹפֵן זֶה, אֵלָּא הוּא מוֹתֵר לְכַהֲנִים, שֶׁכֵּן זְרִיקַת הַדָּם מְרַצָּה עַל הָעוֹר בְּפָנָי עֲצָמוֹ. מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא בְּאוֹפֵן אַחֵר, וְאִיבְעִית אִימָא - וְאִם תְּרַצָּה תוּכַל לֵישֵׁב זֹאת כֵּךְ, אֲפִילוּ תוֹקְמָא - אֲפִילוּ אִם תַּעֲמִיד אֵת דַּעַת רַבִּי חֲנִינָא בְּדַעַת רַבִּי אֲלֵעוֹר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, שֶׁבְּאוֹפֵן שֶׁנִּפְסַל אַחֵר הֶפְשֵׁט קוֹדֵם זְרִיקָה נִשְׂרָף הָעוֹר לְבַדּוֹ, מִכַּל מְקוֹם לֹא אִירַע מְקָרָה כּוּזָה בִּימֵי רַבִּי חֲנִינָא, שֶׁהִי מוֹדָה רַבִּי שְׁאֵין הֶפְשֵׁט קוֹדֵם זְרִיקָה כְּמִבּוּאֵר לְעִיל, שֶׁלֹּא הוֹרְגֵלוֹ הַכַּהֲנִים הַהֶפְשִׁיט קוֹדֵם זְרִיקָה אִף שִׁישׁ תּוֹעֵלַת בְּדָבָר זֶה, שֶׁאֵז הוֹרִיקָה מִתִּירָה אֵת הָעוֹר אִף אִם נִפְסַל הַבֶּשֶׂר אַחֵר כֵּךְ (לְדַעַת רַבִּי), וּמִכַּל שֶׁכֵּן לְדַעַת רַבִּי אֲלֵעוֹר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן יֵשׁ לוֹמֵר שֶׁלֹּא הוֹרְגֵלוֹ הַכַּהֲנִים כָּלֵל לְהֶפְשִׁיט קוֹדֵם זְרִיקָה, שֶׁהִי לְדַעַתוֹ אֵין תּוֹעֵלַת כָּלֵל בְּהֶפְשֵׁט זֶה וְאֲסוּר לְהַשְׁהוֹת אֵת זְרִיקַת הַדָּם כָּל כֵּךְ, וְאִם כֵּן לֹא אִירַע מְקָרָה כּוּזָה בִּימֵי רַבִּי חֲנִינָא.**

מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: (וְהָאִימָא - וְהִי יֵשׁ אוֹפֵן פְּסוּל שֶׁל נְמִצָּאת טְרִיפָה בְּבִנְיָ מַעֲיִים, שֶׁפְּסוּל זֶה אִינוּ נִיבֵר עַד לְאַחַר הַהֶפְשֵׁט, וּמִכַּל מְקוֹם הַפְּסוּל הִרִי הִיָּה לִפְנֵי הַהֶפְשֵׁט וּלְפָנָי הַזְּרִיקָה, וְאִם כֵּן בְּאוֹפֵן זֶה דִּין הָעוֹר לְהִשְׂרֹף אִף שֶׁהוֹפְשֵׁט, בֵּין לְדַעַת רַבִּי (שֶׁהִי הַפְּסוּל הִיָּה קוֹדֵם הַפְּשֵׁט) וּבֵין לְדַעַת רַבִּי אֲלֵעוֹר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן (שֶׁהִי הַפְּסוּל הִיָּה קוֹדֵם זְרִיקָה). מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: קְסָבֵר - סוֹבֵר רַבִּי חֲנִינָא שֶׁבִּפְסוּל שֶׁל נְמִצָּאת טְרִיפָה בְּבִנְיָ מַעֲיִים, הַדָּם אֲכַן מְרַצָּה עַל הָעוֹר, שֶׁכֵּן הַפְּסוּל לֹא הוּבַר עַד לְאַחַר הַהֶפְשֵׁט (לְדַעַת רַבִּי) וְלְאַחַר זְרִיקָה (לְדַעַת רַבִּי אֲלֵעוֹר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן). מִדִּיּוּקַת הַגְּמָרָא שֶׁאֲכַן כֵּךְ סוֹבֵר רַבִּי חֲנִינָא, דִּיקָא נְמִי, דְּקָתְגִי בְּמִשְׁנַתֵּינוּ, אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, מְדַבְּרִין שֶׁל רַבִּי חֲנִינָא לְמִדְּנֵי שֶׁהַמַּפְשִׁיט אֵת הַבְּכוּר וְנִמְצָא טְרִיפָה, שְׁאִיאוּתוֹ - שִׁיהֵנוּ הַכַּהֲנִים פְּעוּזִין, אִף שֶׁפְּסוּל זֶה הִיָּה בּוֹ קוֹדֵם הַפְּשֵׁט וְקוֹדֵם זְרִיקָה, כִּיּוֹן שֶׁלֹּא הוּבַר הַפְּסוּל עַד לְאַחַר הַהֶפְשֵׁט וְהוֹרִיקָה. שְׁמַע מִיָּנָה - מוּכַח מִכֵּאֵן שֶׁלְדַעַת רַבִּי חֲנִינָא, אִם לֹא הוּבַר הַפְּסוּל עַד לְאַחַר הַהֶפְשֵׁט וְהוֹרִיקָה, הַדָּם מְרַצָּה עַל הָעוֹר.

מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: וְאֵלָּא מֵאִי קָא מְשַׁמַּע לָן רַבִּי עֲקִיבָא - אִם כֵּן, שֶׁכֵּן סוֹבֵר רַבִּי חֲנִינָא, מַדָּה בֵּא רַבִּי עֲקִיבָא לְחַדֵּשׁ בְּבְכוּר יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בְּשֶׁאֵר הַקִּדְשִׁים שֶׁבָּהֶם דִּיבֵר רַבִּי חֲנִינָא. מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: הָא קָא מְשַׁמַּע לָן רַבִּי עֲקִיבָא שְׁאֲפִילוּ בְּבִבּוּלִין - מִחוּץ לְמִקְדָּשׁ, כְּלוֹמֵר בְּכוּר בְּעַל מוּם, שְׁדִינוּ לְהַשְׁחֵט מִחוּץ לְמִקְדָּשׁ וְשְׁחִיטתוֹ מִתִּירָה בְּאִכְלֵהָ, וְאִם מֵת

המשך ביאור למס' זבחים ליום רביעי עמ' א

קלה. כי תיבעי לך - האופן בו יש להסתפק הוא דנקיט ליה ביריה - כאשר הוא מחזיק אותה בידיו, האם דבר המחוסר קריכה ו-התקרבותו, כמו כזית נבילה זו שצריך לקרבו לבית הבליעה, במחוסר מעשה דמי ואין לומר בו שסופו לטמא טומאה חמורה, או לא נחשב למחוסר מעשה, ועל כן הוא נחשב שסופו לטמא טומאה חמורה ומטמא כבר עתה במגע אוכלים ומשקים.

(בְּתֵר דְּבַעֲיָא הִדֵּר שְׁשֻׁתָּה)

חמורה בבית הבליעה. אמנם בכזית דמחטא לארעא - שמונח על הארץ, לא תיבעי לך - אין לך להסתפק, שודאי אינו מטמא אוכלים ומשקים הנוגעים בו, שאין לומר שסופו לטמא טומאה חמורה, שהלא יתכן שלא יכנס לבית הבליעה לעולם, וכן בכזית דנקיט בפומיה - שהאוכל מחזיקנו בפיו, לא תיבעי לך, שודאי שהוא מטמא אוכלים ומשקים אחרים שבתוך פיו, שהלא אם יבלענו יטמא טומאה חמורה ונחשב שסופו לטמא טומאה חמורה ומטמא טומאת

המשך ביאור למס' זבחים ליום ששי עמ' א

שפן זר שורק חייב עליה מיתה, מה שאין כן קבלת הדם וקמיצה, שאף על פי שאסורים לזר אין חייב עליהם מיתה, ולכן אין ללמוד קבלת הדם וקמיצה מזריקה.

נפסלת שלא לאובלין בפסח - שאם שחט קרבן פסח עבור אדם שאינו יכול לאכול ממנו כזית, כגון זקן או חולה, פסול, מה שאין כן בקומץ ובקבלת דם, שאין נפסלים בזה. ואם נאמר דהיתתי מזריקה של דם שחייב עליה בחוץ, הרי יש להשיב, מה לזריקה שיש בה חומרא

במגע, ולא בנבלת עוף טהור שאינה מטמאת במגע אלא אוכלים ומשקים ולא אדם.
הגמרא מביאה ספק נוסף שהוכרע כספק הקודם: **כֵּצֵא מִיְנֵיהּ** – שאל ממנו **רַבִּי יוֹרָא מְרַבֵּי אַמֵּי בַר הֵיָא, וְאִמְרֵי לֵה** – ויש אומרים שרבי יורא שאל **מְרַבֵּי אַבְיָן בַּר כְּהֵנָה, הָא דִתְנִין תִּיבִירֵי אוֹכְלִין טִמְאִים** על ידי מִשְׁקִין, כלומר שאם היו שתי חתיכות נבילה ובכל אחד מהן אין גודל כזית שהוא שיעור טמא, והיו מחוברות החתיכות על ידי משקה טופח שביניהן וכלומר שקיימת רטיבות המחברת בין זו לזו, נחשב הדבר כתיבוי, שהנוגע באחד מהן כאילו נגע בכזית נבילה שלם, ונטמא. אולם אין זה אלא **לְטוּמְאָה קְלָה**, לטמא אוכלים ומשקים שנגעו בחתיכות, וְאִין זה נחשב כתיבוי **לְטוּמְאָה חֲמוּרָה**, כלומר לטמא אדם וכלים שנגעו בהן. ויש לשאול האם מוֹנִין בּוֹ – בחיבור זהו **רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי לְטוּמְאָה**, שהאוכל הנוגע בהן נהיה ראשון ומטמא אוכל אחר להיות שני, או אִין מוֹנִין בּוֹ **רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי**, הנוגע בהן לבדו טמא. אִמְרֵי לֵיה, כֵּל הֵיָא דְמִטְמָא אֲדָם, מוֹנִין בּוֹ **רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי לְטוּמְאָה**, וכל שאִין מִטְמָא אֲדָם, אִין מוֹנִין בּוֹ **רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי**, כמבואר לעיל.
שנינו במשנה לגבי טומאת בגדים למתעסקים בפר, וְצֵאוּ אֵלָיו וְאֵלָיו, אלו ואלו מטמאין בגדים.
הגמרא מבארת את מקור הדין שטומאת הבגדים למתעסקים בפר תלויה ביציאתו מחוץ לעזרה. מבררת הגמרא: **מָנָא הֵנִי מִיָּלִי** – מהיכן למדנו זאת, שממנו שיצא הפר מהעזרה הרי הוא מטמא את בגדי המתעסקים בו, דִתְנִינוּ רַבְּנָן לגבי פר יום הכיפורים, לְהֵלֵךְ, לגבי פר כהן משיח ופר העלם דבר של ציבור, הוּא אוֹמֵר שְׂרִיפְתָם הוּן לְשֵׁלֶשׁ מִחֲנוֹת, דהיינו מחוץ לירושלים, וכפי שיובא בהמשך, וְכֹאֵן, בפר יום הכיפורים, הפסוק אומר ששריפתו חוץ לְמַחֲנֵה אַחֵת, שנאמר (ויקרא טו כ) 'את פר החטאת ואת שעיר החטאת וגו' יוציא אל מחוץ למחנה ושרפו באש' וגו', ומשמע ששורפם בהר הבית מחוץ למחנה שכניה, והלא פרים אלו למדים את דיניהם זה מזה, אלא ודאי שאלו ואלו נשרפים מחוץ למחנה, לשלש מחנות, ומה שנאמר בפר יום הכיפורים יוציא אל מחוץ למחנה, ולא לומר לך שְׂבִינֵן שִׁינְצָא הפר חוץ לְמַחֲנֵה אַחֵת – לעזרה) **מִטְמָא בְּגָדִים**.
הגמרא מבררת את מקור הדין ששריפת הפרים והשעירים נעשית מחוץ לשלש מחנות: וְהִיא גּוֹפֵה שְׂרִיפְתָּהּ הַפְּרִים וְהַשְּׂעִירִים נְעִשִׂית חוץ לשלש מחנות, מְלַלְן, דִתְנִינוּ רַבְּנָן, נאמר בפר כהן משיח (שם ד יב) 'והוציא את כל הפר אל מחוץ למחנה וגו' ושרף אתו על עצים כְּאֵשׁ וגו', שריפה זו נעשית מחוץ לְשֵׁלֶשׁ מִחֲנוֹת. אַתָּה אוֹמֵר מִחוּץ לְשֵׁלֶשׁ מִחֲנוֹת, או שמה הכתוב אינו מתכוין אֵלָהּ שהיא נעשית מחוץ לְמַחֲנֵה אַחֵת בלבד, שהרי נאמר 'מחנה' לשון יחיד. התשובה לכך, שְׂבִינְהוּא – (הכתוב) אוֹמֵר בְּפֶר הָעֶזְרָה – (פר העלם דבר של ציבור) (שם ד יב) 'והוציא את הפר אל מחוץ למחנה ושרף אתו כְּאֵשׁ שָׂרְף אֶת הַפֶּר הָרֵאשׁוֹן, וְשֵׁנִי צִרְיָהּ הַכְּתוּב לֹמֵר שְׂרִיפְתָּהּ שְׂרָף אֶת הַפֶּר הָרֵאשׁוֹן, וְהוּא פֶר כֹּהֵן מִשִּׁיחַ, וְלִמָּה הִיא צִרְיָהּ לִפְרֵט אֶת מְקוֹם הַשְּׂרִיפָה, אלא בא הכתוב להוסיף וליתן לו' – (לפר) מִחֲנֵה שְׂנֵי, שיוציאוהו לשורפו אל מחוץ לשתי מחנות. וְכִשְׂבִינְהוּא אוֹמֵר 'מִחוּץ לְמַחֲנֵה' בְּהוֹצֵאת הַדָּשָׁן, שנאמר (שם ד) 'והוציא את הדָּשָׁן אֶל מִחוּץ לְמַחֲנֵה אֶל מְקוֹם טְהוֹר', וְשֵׁנִי צִרְיָהּ הַכְּתוּב לֹמֵר שֶׁמֶּה שְׂרִיפְתָּהּ מִחוּץ לְמַחֲנֵה, שְׂרָף בְּכֶרֶם נְאֻמֵר בְּשִׂרְפָתָּהּ פֶר כֹּהֵן מִשִּׁיחַ (שם ד יב) 'עַל שִׂפְף הַדָּשָׁן וְשָׂרְף', וממילא יודעים אנו שמקום הוצאת הדָּשָׁן הוא מְקוֹם שְׂרִיפְתָּהּ הַפְּרִים, אלא בא להוסיף וליתן לו' – (לפר) מִחֲנֵה שְׂלִישִׁית, שיוציאוהו לשורפו אל מחוץ לשלש מחנות.
הגמרא מבארת את דעתו של רבי שמעון במשנה. מבררת הגמרא: וְרַבִּי שְׂמַעוֹן הָאֹמֵר שֶׁהַפְּרִים וְהַשְּׂעִירִים מִטְמָאִים בְּגָדִים רַק מֵעַת שְׂרִיפְתָּם, הִיא – הַתִּיבוֹת 'מִחוּץ לְמַחֲנֵה' שנאמרו בפר יום הכיפורים, שמהן למדו חכמים שהפרים והשעירים מטמאים בגדים כבר מעת יציאתם מהעזרה, כאמור לעיל, מֵאִי עֵבִיד לֵיה – מה הוא דורש הימנו, שהלא, כאמור שם, לא באו תיבות אלו אלא לדרשה. אומרת

אמר לו רבי חייא בר אבא, מְחֻסֵּר קְרִיבָה לְאוּ בְּמְחֻסֵּר מְעֻשָּׂה רַמִּי, ועל כן כזית מטמא טומאה קלה.
הגמרא דנה בדברים: אִיתֵיבֵיהּ – הקשה לו רבי אבא בר שמואל, שנינו במשנה (טהרות פ"א מ"א), לְשֵׁלֶשֶׁת עֶשְׂרֵי דְבָרִים נִאֲמָרוּ בְּנִבְלַת עוֹף טְהוֹר, וְזֶה אַחַד מֵהֶן, צִרְיָהּ מִחֻשְׁבָּה, שיחשוב עליה לאוכלה, שאם אין בה כזית ואינה עומדת לטמא טומאה חמורה, אינה מצטרפת לפחות מכביצה אוכלין לקבל טומאה, וְאִין צִרְיָהּ הַכֶּשֶׁר, שאין צריכה לא שיבואו עליה מים שתוכשר לקבלת טומאה ולא שיגע בה דבר טמא כגון שרץ על מנת שתטמא, שכיון שסופה לטמא טומאה חמורה, הרי היא מטמאת בעצמה במגע, וּמִטְמָאָה טוּמְאָת אוֹכְלִין כַּאֲמוּר לְעִיל (ע"ג) אין אומרים שנבלת עוף טהור סופה לטמא טומאה חמורה אלא באופן שהיא בידו או בפיו. כיון שמבואר במשנה שנבלת עוף טהור אינה צריכה הכשר משום שסופה לטמא טומאה חמורה, מוכח שמדובר באופנים אלו דווקא. ומאחר שמבואר במשנה שהיא צריכה מחשבה, על כרחך שאינה בפיו שאז אין לה מחשבה לאיכילה גדולה מזו, ועלינו להעמידה רק באופן שהיא בידו.
אומרת הגמרא: מֵאִי לְאוּ – האם אין לומר שמשנתנו רַבִּי מֵאִיר הִיא, ונמצא מבואר שנבלת עוף טהור מטמאה טומאת אוכלין רק אם יש בה שיעור כביצה אף שהיא מחזיקה בידו, ולא בכזית, ושלא כדברי רבי חייא בר אבא. דוחה הגמרא: לֹא, רַבְּנָן הִיא, ולא נובל לפשוט מה דעת רבי מאיר בזה.
שואלת הגמרא: וְהִיא קִתְּנֵי בְרִישָׁא בְּמִשְׁנֵה שְׂצִרְיָהּ מִחֻשְׁבָּה וְאִין צִרְיָהּ הַכֶּשֶׁר, וטעם הדבר הוא מה שאמר רבי ישמעאל שכל שסופו לטמא טומאה חמורה אינו צריך הכשר, וּמֵאִן שְׂמַעְתָּ לֵיה הִיא קְבָרָא – ומי זה אשר יודע כי כן דעתו, הלא רַבִּי מֵאִיר הוּא, וכאמור לעיל (ע"ג), וּמִדְרִישָׁא – ומכיון שתחילת דברי המשנה כַּרְבִּי מֵאִיר, הִסְפִּיא האומרת שטומאתה רק בכביצה, נִמֵּי כַּרְבִּי מֵאִיר. משיבה הגמרא: מִיָּדִי אִירָא – וכי ראייה היא זו, הִיא בְּרֵאשִׁיתָּהּ וְהִיא בְּרֵאשִׁיתָּהּ – אפשר שכל בבא במשנה נשנתה כתנא אחר, תחילת דברי המשנה כַּרְבִּי מֵאִיר, והמשך דבריה כחכמים.
שואלת הגמרא: וְהִיא מְדַקְלָנִי בְּסִפָּא בְּמִשְׁנֵה שְׂחִימְתָּהּ וּמְלִיקְתָּהּ של עוף טהור, מְטַהֲרָתָּהּ אֶת מְטַהֲרָתָּהּ מִטוּמְאָתָּהּ, וּמֵאִן שְׂמַעְתָּ לֵיה הִיא קְבָרָא, רַבִּי מֵאִיר, שאמר כן לעיל (ט"ז), ונמצא לדברך, שְׂרִישָׁא, בה נאמר שאינה צריכה הכשר, וְסִפָּא, בה נאמר ששחיטתה ומליקתה מטהרת טריפתה מטומאתה, כַּרְבִּי מֵאִיר, הסובר שכל שסופו לטמא טומאה חמורה אינו צריך הכשר, וכן ששחיטה ומליקה מטהרים טריפה בעוף, וְאֵילוּ מְצִיעֵתָּהּ – (הדין האמצעי), שטמאת טומאת אוכלין בכביצה, כַּרְבִּי מֵאִיר, שאילו לרבי מאיר מטמאת טומאת אוכלין בכזית, והיתכן לומר כן. משיבה הגמרא: אִין – אכן כן, וְרִישָׁא וְסִפָּא רַבִּי מֵאִיר, וּמְצִיעֵתָּהּ רַבְּנָן, ואין זו קושיא.
הגמרא מוסיפה לדון בטומאה הקלה שיש לרבי מאיר בנבלת עוף טהור: אִמְרֵי לֵיה רַב הַמְּנוּנָא לְרַבִּי יוֹרָא, לֹא תִיתֵיב אֲבָרְעָךָ עַד דְאִמְרַת לִי הִיא מִילְתָּה – לא תשב על רגלך עד שתפשוט לי ספק זה, נְבִלַת עוֹף טְהוֹר, לְרַבִּי מֵאִיר הַסּוֹבֵר שֶׁהִיא מִטְמָא טוּמְאָה קְלָה אפילו אין בה אלא כזית, האם מוֹנִין לָה לְטוּמְאָה זו רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי, שהמאכל הנוגע בה נעשה ראשון לטומאה, ומאכל אחר הנוגע בראשון נעשה שני, או שֵׁנִי מוֹנִין רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי ורק הנוגע בה טמא ואינו מטמא אחרים.
אִמְרֵי לֵיה רַבִּי יוֹרָא, כֵּל הֵיָא – כל היכן – (כלומר כל טומאה) דְמִטְמָא אֲדָם בְּמִנְעָה – כאשר האדם נוגע בו, מוֹנִין בּוֹ רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי לְטוּמְאָה, וְכֵל הֵיָא דֵאִין מִטְמָא אֲדָם בְּמִנְעָה, אִין מוֹנִין בּוֹ רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי. טעם הדבר הוא שדרגות הטומאה ראשון ושני נלמדות משרץ, שנאמר בו (ויקרא יא א) 'וכל כלי חרש אשר יפול מהם אל תוכו כל אשר בתוכו יטמא ואותו תשבורו', שהשרץ מטמא את הכלי ועושה אותו ראשון לטומאה, והכלי מטמא אוכל אשר בתוכו ועושה אותו שני, ואין למדים זאת בשאר טומאות אלא בדומות לשרץ שהוא מטמא אדם

29 כְּזֶה שֶׁהִזְהִירוּנוּ מִלַּעֲשׂוֹתוֹ עִם יִשְׂרָאֵל, וְהוּא אָמְרוּ
30 יִתְעַלֶּה: "לִנְכַרֵי תִשְׁיֶךְ" (דברים כג, כא), לְפִי שֶׁבָא
31 לָנוּ הַפְּרוּשׁ הַמְקַבֵּל שֶׁזֶה צוּוּי, לֹא רְשׁוּת. וְהוּא
32 אָמַרְם בְּסִפְרֵי (פרשת כי תצא שם): "לִנְכַרֵי תִשְׁיֶךְ
33 — זֹו מִצְוֹת עֲשֵׂה; וְלֹאֲחִידָךְ לֹא תִשְׁיֶךְ — זֹו מִצְוֹת
34 לֹא-תַעֲשֶׂה". וְגַם לְמִצְוָה זֹו יֵשׁ תְּנָאִים (הגבלות)
35 מִדְּרַבְּנָן, שֶׁכָּבֵר נִתְבְּאָרוּ בְּמִסְכַּת (בבא) מְצִיעָא
36 .(ע:).

37 יום שלישי י"ח אדר א' ה'תשע"א

38 יום רביעי י"ט אדר א' ה'תשע"א

39 יום חמישי כ' אדר א' ה'תשע"א

40 יום שישי כ"א אדר א' ה'תשע"א

41 שבת קודש כ"ב אדר א' ה'תשע"א

42 מצות עשה רמו.

43 הַמִּצְוָה הָרַמ"ו — הַצּוּוּי שֶׁנִּצְטוּיָנוּ בְּדִין טוֹעֵן
44 וְנִטְעֵן, וְהוּא אָמְרוּ יִתְעַלֶּה: "עַל-כָּל-דְּבַר-פֶּשַׁע
45 וְגו' אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי-הוּא זֶה" (שמות כב, ח). וְלִשׁוֹן
46 הַמְּכַלְתָּא (פרשת משפטים שם): "כִּי-הוּא זֶה —
47 עַד שִׁיּוּדָה בְּמִקְצַת (חובו — חייב שבועה)". וּבְדִין
48 זֶה נִכְלָל כָּל-מֵה שִׁיפּוּל בֵּין בְּנֵי אָדָם מִן הַטְּעָנוֹת
49 שִׁישׁ לָהֶם זֶה עַל זֶה, שִׁישׁ בֵּהֶן הוֹדָאָה וְהִפְחָשָׁה.
50 וּכְבֵר נִתְבְּאָרוּ מִשְׁפָּטֵי דִין זֶה בְּפֶרֶק ג' (מבבא)
51 קמא וּבְרִישׁ (בבא) מְצִיעָא וּבְפֶרֶק ח', וְגַם בְּפֶרֶק
52 ה' וּפֶרֶק ו' וּפֶרֶק ז' מִשְׁבּוּעוֹת. וּמַעֲנִין זֶה שְׁאֵלוֹת
53 רְבוֹת מְפֻזְרוֹת בְּמִקְוֹמוֹת רַבִּים בְּתַלְמוּד.

1 אָמְרוּ יִתְעַלֶּה: "לֹא-תִשְׁיִמּוּן עָלָיו נִשְׁךְ" (שמות כב,
2 כד). וְלִשׁוֹן גְּמָרָא בְּבֵא מְצִיעָא (עה:): "עָרַב וְעָדִים
3 אֵינָם עוֹבְרִין אֲלָא מִשׁוּם: "לֹא-תִשְׁיִמּוּן עָלָיו
4 נִשְׁךְ", אַף-עַל-פִּי שֶׁבָא בְּמַתְעַסְקִים בִּינֵיהֶם —
5 הָרִי הוּא כּוֹלֵל גַּם אֶת-הַמְּלוּה, וְלִפְיֶכָךְ יִהְיֶה
6 הַמְּלוּה בְּרַבִּית עוֹבֵר עַל שִׁשָּׁה לְאוּיִן: הָאֲחָד —
7 לֹא-תִהְיֶה לוֹ כְּנִשָּׁה, וְהַשְּׁנִי — אֶת-כְּסָפְךָ לֹא-תִתֵּן
8 לוֹ בְּנִשְׁךְ, וְהַשְּׁלִישִׁי — וּבְמַרְבִּית לֹא-תִתֵּן אֲכֻלְךָ,
9 וְהַרְבִּיעִי — אֶל-תִּקַּח מֵאֲתוֹ נִשְׁךְ, וְהַחֲמִישִׁי —
10 לֹא-תִשְׁיִמּוּן עָלָיו נִשְׁךְ, וְהַשְּׁשִׁי — וְלִפְנֵי עוֹר
11 לֹא-תִתֵּן מְכָשֵׁל. וְשָׁם אָמְרוּ: "וְאֵלּוֹ עוֹבְרִין בְּלֹא-
12 תַעֲשֶׂה: הַמְּלוּה, וְהַלְוָה, הָעָרַב, וְהַעֲדִים; וְחֻכְמִים
13 אוֹמְרִים: אַף הַסּוֹפֵר — עוֹבְרִין עַל בְּלִ-תִּתֵּן, וְעַל
14 בְּלִ-תִּקַּח מִמֶּנּוּ, וְעַל לֹא-תִהְיֶה לוֹ כְּנִשָּׁה, וְעַל
15 לֹא-תִשְׁיִמּוּן עָלָיו נִשְׁךְ, וְעַל וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן
16 מְכָשֵׁל". וּבְגְמָרָא: "אָמַר אַבְיִי: מְלוּה עוֹבֵר בְּכֻלּוֹ,
17 לְוָה עוֹבֵר מִשׁוּם לֹא-תִשְׁיֶךְ וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן
18 מְכָשֵׁל: עָרַב וְעָדִים אֵין עוֹבְרִים אֲלָא מִשׁוּם
19 לֹא-תִשְׁיִמּוּן עָלָיו נִשְׁךְ". וְהַעוֹבֵר עַל לָאו זֶה
20 (המלוה בריבית) — אִם הִיא רַבִּית קְצוּצָה (ריבית
21 ממש, שפסקו — "קצצו" — את שיעורה מראש.
22 לעומת "אבק ריבית") — מוֹצִיאִים אוֹתָהּ מִדּוֹ
23 וּמְחִזִּירִים לָזֶה שֶׁמִּמֶּנּוּ נִלְקַחָה הַרְבִּית.

24 יום שני י"ז אדר א' ה'תשע"א

25 מצות עשה קצח.

26 הַמִּצְוָה הַקְצ"ח — הַצּוּוּי שֶׁנִּצְטוּיָנוּ לְבַקֵּשׁ רַבִּית
27 מִן הַגּוֹי וְאֵז נְלוּהוּ, כְּדִי שֶׁלֹא נַעֲזוֹר לוֹ וְלֹא נַחְנְהוּ
28 אֲלָא נִזְיקוּ, אֲפִלוּ בְּהַלְוָה בְּרַבִּית שֶׁנִּתְּנָה עָלָיו

המשך ביאור למס' זבחים ליום רביעי עמ' ב

7 ההואה מדמה נעשית לְמִנְחָה שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם, כאמור שם בפסוק
8 שלאחריו (שם יט ד) 'וְלִקַּח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן מִדְּמָה בְּאֶצְבָּעוֹ וְהִזָּה אֶל נֶכַח
9 פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד, וּפְתַח אוֹהֶל מוֹעֵד פָּנָה לְמִזְרַח, וּמִכָּאן שֶׁהוּא
10 נַעֲשִׂית מִמִּזְרַח לְאוֹהֶל מוֹעֵד, שְׁעוּמָה לְמִזְרַח וּפְנֵיו לְמַעֲרָב, וּכְיוֹן
11 שֶׁהִיָּתָה נַעֲשִׂית מִחוּץ לְשַׁלֵּשׁ מִחֻנוֹת הָרִי שֶׁנַּעֲשִׂתָה מִמִּזְרַח לְיִרוּשָׁלַיִם,

1 הגמרא: מִיָּבֵעֵי לִיה — נִצְרָכוֹת הֵן תִּיבוֹת אֵלּוֹ לְכַדְתֵּינָא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
2 אוֹמַר, נִאֲמַר בָּאן, בְּפֶר וּשְׁעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּיפּוּרִים, 'מַחוּץ לְמַחְנֶה,
3 וְנִאֲמַר לְהֵלֵן בְּפֶרָה אֲדוּמָה (במדבר יט א) 'וְהוֹצִיא אֹתָהּ אֶל מַחוּץ לְמַחְנֶה
4 וְשַׁחֵט אֹתָהּ לְפָנָיו, מֵה (להלן) [בָּאן] בְּפֶר וּשְׁעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּיפּוּרִים,
5 שְׂרִיפְתָם חוּץ לְשַׁלֵּשׁ מַחְנֹת, וּכְדַלְעִיל, אַף (כָּאן) [לְהֵלֵן] בְּפֶרָה
6 אֲדוּמָה, שְׁחִיטָתָהּ חוּץ לְשַׁלֵּשׁ מַחְנֹת. וְמֵה לְהֵלֵן בְּפֶרָה אֲדוּמָה,